

Nadere onderzoeken Mastland Breda

**Ecologische onderzoeken soortbescherming
naar huismus en marterachtigen**

projectnummer 0458022.100
definitief
17 december 2020

Nadere onderzoeken Mastland Breda

Ecologische onderzoeken soortbescherming naar huismus en marterachtigen

projectnummer 0458022.100

definitief revisie 0
17 december 2020

Auteurs

J.M. Kooijman

Opdrachtgever

SoMa Vastgoed B.V.
de Ambachten 31
4881 XZ ZUNDERT

datum vrijgave	beschrijving revisie 0	goedkeuring	vrijgave
17 dec 2020	definitief	F.M. van Schie 	M.L.M. Stabel

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Projectvoornemen	2
1.3	Doel	2
1.4	Leeswijzer	2
2	Wettelijk kader	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Wnb - soortbescherming	4
2.2.1	Soorten van de Vogelrichtlijn	4
2.2.2	Andere soorten	4
2.2.3	Ontheffingsplicht	5
2.2.4	Zorgplicht	5
3	Methode	6
3.1	Vogels	6
3.2	Zoogdieren	6
4	Resultaten	9
4.1	Vogels	9
4.2	Zoogdieren	10
5	Effectbeoordeling	11
6	Conclusie en advies	12
7	Bronnen	13

1 Inleiding

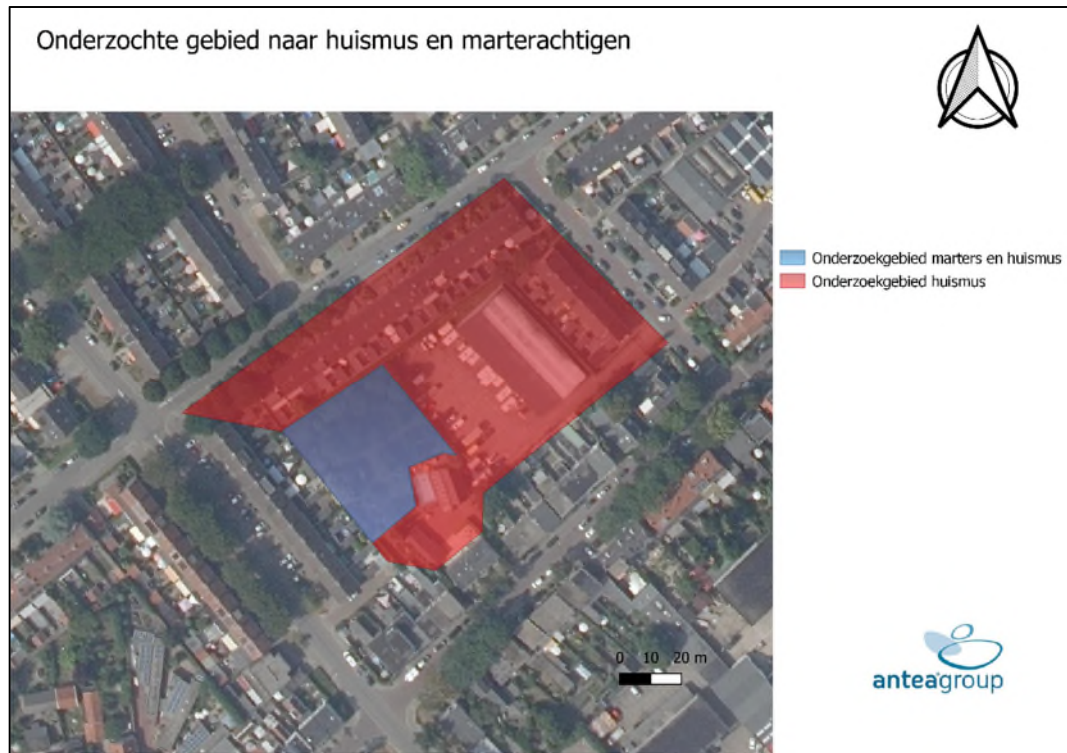
1.1 Aanleiding

Aan Mastland 16 in Breda ligt een bedrijfsperceel in het binnen gebied tussen de (woonpercelen aan de) wegen Groene Woud, Viveslaan, Valkenierslaan en Mastland. De bedrijfsfunctie ter plaatse wordt beëindigd.

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten. Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties.

In dit kader is een Natuurtoets uitgevoerd voor de voorgenomen ontwikkeling (Antea Group, 2020). Uit deze Natuurtoets is naar voren gekomen dat in het plangebied mogelijk geschikt leefgebied aanwezig is wat geschikt kan zijn voor vogels met een jaarrond beschermd nest (JRBN) en marterachtigen. Deze soorten zijn beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en staan vermeld in artikel 3.1 (Vogelrichtlijn), 3.5 (Habitatrichtlijn) en 3.10, onderdeel A. Wanneer vaste verblijfplaatsen en/of essentiële leefgebieden aangetast worden, is dit in overtreding met de Wnb. Om te bepalen of dit het geval is als gevolg van het voornemen is nader onderzoek uitgevoerd. In voorliggende rapportage zijn de resultaten van het nader onderzoek naar marterachtigen en vleermuizen beschreven. In een separaat onderzoek in het najaar 2020 en/of voorjaar 2021 worden de JRBN en de eekhoorn onderzocht.

In Figuur 1.1 is de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1. Onderzocht gebied (rode en blauwe kaders).

1.2 Projectvoornemen

Om leegstand en verloedering van het gebouw en de buitenruimte te voorkomen, wordt de locatie herontwikkeld. SoMa Vastgoed B.V. is voornemens om het plangebied, bestaande uit het bedrijfsperceel en een deel van een woonperceel - behorende bij Valkenierslaan 155 – te herontwikkelen. De bestaande bebouwing wordt gesloopt. Het plan bestaat uit het realiseren van 14 grondgebonden levensloopbestendige rijwoningen.

De gronden hebben in het geldend bestemmingsplan 'Overakker - Blauwe Kei' deels de bestemming 'Bedrijf' en deels de bestemming 'Wonen'. Om de ontwikkeling mogelijk te maken, is een aanpassing van het bestemmingsplan nodig.

1.3 Doel

Het doel van voorliggende rapportage is het inzichtelijk maken van de resultaten van de nadere onderzoeken, en of verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden worden, wat de consequenties hiervan zijn en of er een noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming – onderdeel soorten.

1.4 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgezet:

- In Hoofdstuk 2 wordt het wettelijk kader van de Wet natuurbescherming – soortbescherming beschreven. Hier wordt aan getoetst in voorliggend document.
- Hoofdstuk 3 beschrijft de methodiek van de soortspecifieke onderzoeken.
- In Hoofdstuk 4 zijn de resultaten van de onderzoeken gepresenteerd. De resultaten zijn weergegeven van het gehele plangebied.
- In Hoofdstuk 5 vind de toetsing en beoordeling plaats van de in Hoofdstuk 5 gepresenteerde bevindingen.
- Hoofdstuk 6 geeft de conclusies.

2 Wettelijk kader

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In de voorliggende toetsing wordt ingegaan op de bescherming van soorten verankerd in de Wet natuurbescherming. Hier zal in Hoofdstuk 5 aan getoetst worden.

2.2 Wnb - soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief Bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

2.2.1 Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten (artikel 3.1 Wnb) is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen wanneer als gevolg daarvan het nest zijn functie verliest.

Artikel 3.1 Wet natuurbescherming Vogelrichtlijn soorten

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

2.2.2 Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb. Voor soorten in bijlage A Wnb geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B Wnb

geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Artikel 3.10 Wet natuurbescherming Overig beschermde soorten

1. Onverminderd [artikel 3.5](#), eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, [onderdeel A](#), bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, [onderdeel B](#), bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2.2.3 Ontheffingsplicht

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, en deze niet volledig gemitigeerd kunnen worden of wanneer een toetsing gewenst is - dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie (1-3).

2.2.4 Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in [artikel 1.11](#) de zorgplicht opgenomen. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

3 Methode

De methodes van de verschillende onderzoeken zijn uiteengezet per soortgroep. Dit is onder te verdelen in de soortgroepen: **vogels en zoogdieren**.

3.1 Vogels

Jaarrond beschermde nesten - huismus

Voor het onderzoek naar huismussen is het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017) gevolgd voor het inventariseren van huismussen. In voorliggend plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig. Deze zijn zeer waarschijnlijk wel aanwezig in de directe omgeving van het projectgebied. De ruimte welke wordt herontwikkeld, omvat het groen in de tuin van Valkenierslaan 155. Mogelijk maakt het groen in deze tuin onderdeel uit van essentieel leefgebied (foerageergebied) van de huismus die een nestplaats in de directe omgeving van het plangebied heeft. Om deze reden is de activiteit van huismussen in de tuin onderzocht. Daarnaast is de directe omgeving ook onderzocht op de aanwezigheid van koppels huismussen. Voor de inventarisaties is gebruik gemaakt van een verrekijker. Naast zichtwaarnemingen is ook onderzoek gedaan door te luisteren naar de roep van huismussen.

Aangezien het belang van de tuin moet worden aangetoond als leefgebied (foerageergebied of verzamelplaats), is gekozen om in de periode dat de dieren hun jongen hebben en meenemen bij het foerageren, tweemaal het gebied te bezoeken. Dit betreft de periode mei - juni. Daarnaast is eenmalig in het vroege voorjaar, tijdens de broedperiode, een ronde gelopen om het plangebied heen om een indruk te krijgen van nestlocaties in de directe omgeving van het plangebied.

Tabel 3.1 toont de bezoeken waarbij is gezocht naar huismussen.

Tabel 3.1. Overzicht van terreinbezoeken naar de huismus.

Datum bezoek	Activiteit	Weersomstandigheden
14-04-2020 (08:30 – 10:00)	Ronde om het gebied	Zonnig tot licht bewolkt, ca 14 °C
20-05-2020 (08:00 – 10:00)	Metten van activiteit in de tuin	Zonnig, ca 19 °C
26-06-2020	Metten van activiteit in de tuin	Half bewolkt, ca 19 °C

3.2 Zoogdieren

Marterachtigen

In het plangebied is weinig geschikt biotoop aanwezig voor kleine marterachtigen en steenmarter. In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de bunzing en steenmarter bekend. Vanuit de directe omgeving is de tuin te bereiken. Het is daarom mogelijk dat de bunzing en steenmarter gebruik maken van de tuin. Om deze reden is nader onderzoek

uitgevoerd naar de bunzing en steenmarter. De kleinste marterachtigen (wezel en hermelijn) zijn uitgesloten en kunnen het gebied niet veilig bereiken. Daarnaast biedt de tuin geen geschikt biotoop voor deze soorten. Het onderzoek wordt uiteengezet in onderzoek naar de grotere marterachtigen (steenmarter (/boommarter) / bunzing) en is uitgevoerd volgens de richtlijnen uit de handreiking kleine marters. (Brouwens, 2017).

Het biotoop in het plangebied voldoet niet aan de eisen voor de kleinste marterachtigen (wezel en hermelijn). Om deze reden is een cameraopstelling toegepast, gericht op de grotere marterachtigen (bunzing en steenmarter). Dit kan gedaan worden door een thee-ei aan een ijzerdraad (= jiggler) te bevestigen en deze met lokstof circa 40 centimeter boven de grond te laten hangen. Echter, in voorliggend plangebied loopt regelmatig de hond van de bewoners los, waardoor lokstoffen geen optie zijn (het thee-ei wordt vernield of de lokstof er uit gehaald). Er is daarom geen gebruik gemaakt van lokstoffen.

Er is ervoor gekozen om twee cameravallen te plaatsen. Deze zijn geplaatst op twee locaties langs een waargenomen wissel. De wissels bevonden zich met name in het noordelijke deel van de tuin. Figuur 3.1 toont de locaties waar camera's zijn geplaatst.

De camera's zijn actief geweest in de periode van 5 juni 2020 tot 13 juli 2020. Een overzicht van de terreinbezoeken is weergegeven in Tabel 3.1.

Figuur 3.1. inzet van materialen voor het marteronderzoek.

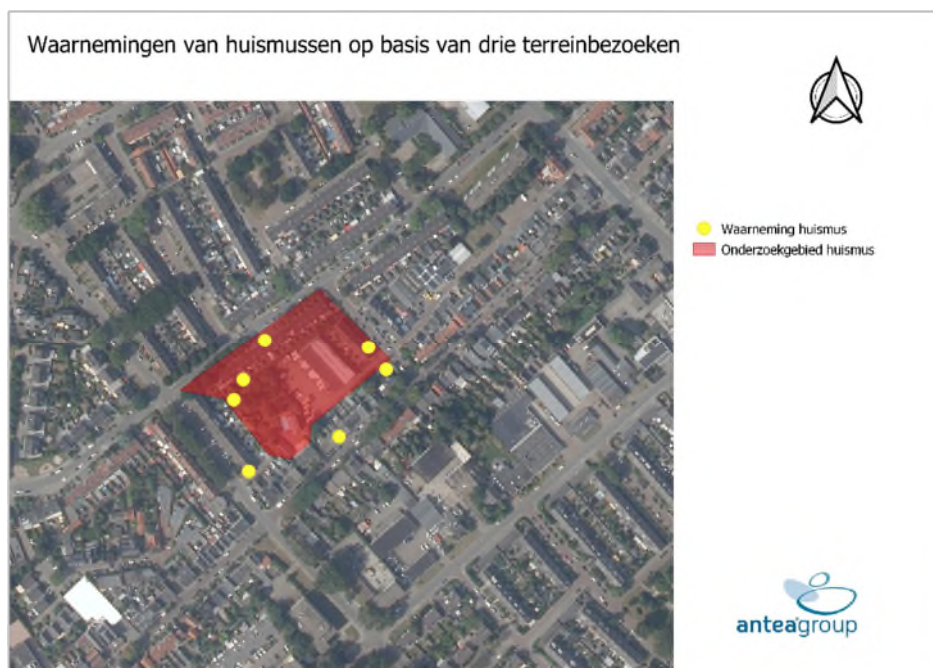
Tabel 3.2. Overzicht terreinbezoeken voor het onderzoek naar marterachtigen

Datum bezoek	Activiteit	Weersomstandigheden
05-06-2020	Plaatsen van camera's	Lichte neerslag, later bewolkt, ca 12 °C
19-06-2020	Vervangen batterijen en SD-kaarten	Zonnig, ca 22 °C
03-07-2020	Vervangen batterijen en SD-kaarten	Half bewolkt, ca 19 °C
13-07-2020	Ophalen camera's	Zonnig, ca 21 °C

4 Resultaten

4.1 Vogels

De huismus is in de omgeving van het plangebied aanwezig, maar niet in grote aantallen. De huizen rondom het plangebied bevatten sporadisch roepende huismussen en in de tuin is eenmalig een kleine groep huismussen waargenomen (4 dieren). De activiteit in de tuin is daarmee zeer laag. Zeer waarschijnlijk kunnen de mussen voldoende voedsel verzamelen in de tuinen van bewoners buiten het plangebied (veel groen en struiken aanwezig). In de tuin binnen het plangebied lopen daarnaast zeer veel katten rond. Parallel aan dit onderzoek zijn camera's geplaatst voor onderzoek naar marterachtigen. Bij dit onderzoek zijn ten minste zes verschillende huiskatten waargenomen en de hond van de bewoners. De hoge verstoring door katten kan mogelijk een rol spelen in de afwezigheid van mussen in de tuin. De mussen zullen de tuin sporadisch wel bezoeken, maar er is vrijwel geen foerageergedrag waargenomen. De tuin is geen onderdeel van essentieel leefgebied van de huismus, maar wordt sporadisch bezocht door de mussen uit de directe omgeving (zie Figuur 4.1).

Figuur 4.1. Overzicht waarnemingen van huismussen in het onderzoekgebied.

Naast huismussen is opgevallen dat zeer veel activiteit aanwezig is van gierzwaluwen. Met name ten noordoosten van het gebied zijn grote aantallen (minstens 15) gierzwaluwen gierend waargenomen (zie Figuur 4.2).

Figuur 4.2. Veel activiteit door gierzwaluwen.

Dit is niet van belang voor de toetsing van het voorliggende project, aangezien er geen schade aan deze kolonie wordt gedaan als gevolg van het voornemen. Wel ligt hier een kans voor het aanbrengen van inbouwvoorzieningen bij de bouw van de nieuwbouwwoningen (natuur inclusief bouwen). Dit kan bijdragen aan het uitbreiden van de gierzwaluwpopulatie. Voedsel van de gierzwaluw bestaat uit muggen, (zweef)vliegen en dag- en nachtvinders. De gierzwaluw speelt hiermee o.a. een belangrijke rol in het onder controle houden van de muggenpopulatie. Indien dit het voornemen niet in de weg staat, wordt geadviseerd om met het oog op biodiversiteit te investeren in inbouwstenen voor gierzwaluwen. Waar mogelijk kunnen uiteraard ook inbouwvoorzieningen voor andere soorten worden ingezet, zoals vleermuizen, insecten en huismussen.

4.2 Zoogdieren

Marterachtigen

In het plangebied zijn geen marterachtigen waargenomen. De tuin bevat mogelijk onvoldoende schuilmogelijkheden om verblijfplaatsen te bieden aan marterachtigen. De aanwezigheid van een grote hond (Duitse herder) en de voortdurende markering door de hond in de tuin, kunnen de vestiging door marterachtigen verstoren. Bij het onderzoek zijn veel huiskatten vastgelegd op de camerabeelden. De gevonden wissels in het noordelijke deel van de tuin bleken te zijn gemaakt door katten. Dit kan een belemmering vormen voor met name een vrouwelijke bunzing. De cumulatie van versturende effecten door honden, katten, mensen en de ligging in een bebouwde omgeving dragen bij aan het feit dat marterachtigen hier niet zijn waargenomen. Marterachtigen kunnen daarom worden uitgesloten.

5 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 4 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en wordt aangegeven of er een noodzaak is om een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

Voor beide soort(groep)en (huismus en marterachtigen) geldt dat negatieve effecten zijn uitgesloten. Hierdoor zijn er geen belemmeringen op het project vanuit de Wet natuurbescherming. Effecten kunnen echter wel ontstaan op nesten door algemene broedvogels (met name hoog in de struiken en bomen). In de tuin komen algemene soorten als merels, houtduiven en mezen voor welke mogelijk een nest kunnen bouwen in de tuin. Door de hoge aanwezigheid van katten en mensen is het onwaarschijnlijk, maar niet volledig uit te sluiten.

Om effecten op broedende vogels te voorkomen, dient buiten het broedseizoen te worden gewerkt. De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. Een andere optie is om het plangebied voorafgaand aan de broedperiode ongeschikt te maken door de begroeiing in de periode augustus – februari te verwijderen. Indien toch in het broedseizoen gestart dient te worden en de vegetatie nog voldoende aanwezig is, kan het gebied middels een broedvogelcontrole door een erkend ecoloog worden beoordeeld op de aanwezigheid van broedvogels. Indien geen broedgevallen aanwezig zijn, wordt het gebied vrij gegeven. Zijn echter broedende vogels bij de inspectie aanwezig, dan dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot de betreffende vogel klaar is met broeden en het nest heeft verlaten.

6 Conclusie en advies

Aan Mastland 16 in Breda ligt een bedrijfsperceel in het binnen gebied tussen de (woonpercelen aan de) wegen Groene Woud, Viveslaan, Valkenierslaan en Mastland. De bedrijfsfunctie ter plaatse wordt beëindigd. Naast dit perceel is ook het terrein van Valkenierslaan 155 onderzocht.

In het plangebied zijn onderzoeksgebieden aangewezen voor nader onderzoek. Nader onderzoek is uitgevoerd naar de huismus en marterachtigen. De huismus komt sporadisch voor in het plangebied, maar is slechts zeer sporadisch aangetroffen in de tuin. Om deze reden is geen sprake van een aantasting op essentieel leefgebied van de huismus. Negatieve effecten op essentieel leefgebied van de huismus zijn uitgesloten. Marterachtigen zijn in het onderzoek niet aangetroffen. Negatieve effecten op deze soortgroep zijn daarom ook uitgesloten.

Er is geen noodzaak voor het aanvragen van een ontheffing of het realiseren van mitigerende / compenserende maatregelen. Wel liggen er kansen voor natuur inclusief bouwen door met name de aanwezigheid van een grote kolonie gierzwaluwen nabij het plangebied.

Tabel 6.1 weergeeft de onderzochte soorten en de daarbij horende conclusies.

Tabel 6.1. Overzicht conclusies per diersoort.

Diersoort	Essentiële functies in het plangebied?	Ontheffing noodzakelijk?	Mitigatie/compensatie
Huisumus	Nee	Nee	N.v.t.
Algemene broedvogels	Mogelijk in het broedseizoen (ca maart – juli)	Nee	Voorkomen van broedgevallen of werken buiten broedseizoen
Marterachtigen	Nee	Nee	N.v.t.

7 Bronnen

BIJ12, 2017c. Kennisdocument huismus

Bouwens, 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming.

Dietz, C., Helversen, von, O., Nill, D., 2011. Vleermuizen. *Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*. Tirion natuur i.s.m. de Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017)

Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017.
www.netwerkgroenebureaus.nl

Bouwens, S., 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming.

Websites

RAVON

SOVON

Vogelbescherming

Handreiking kleine marters

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT

E. martijn.stabel@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl

Copyright © 2017

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.